

violonistul-poet care este Mihai Constantinescu să pătrundă atât de bine sensurile adânci ale acestei minunate opere de maturitate, scrisă de un tânăr muzician. Influența lui Franck, cu care Lekeu a lucrat în ultimii ani e ostensibilă, mai ales sub aspectul unor progresii armonice, a rigurozității formei și a repetetelor elanuri, pe care cei doi artiști au știut să le sublinieze, fără a îngroșa niciodată intențiile compozitorului, fără lungimi la care ar invita poate sonata. Există o anumită eleganță și discreție a muzicii franceze care constituie un plafon peste care nu se poate trece decât cu sacrificarea bunului gust. Aci cred că stă secretul interpretării ce ni s-a prezentat.

Sonata op. 13 de Fauré (1845—1924) în *La major* este prima lucrare de maestru, definitivă a compozitorului francez, caracterizat de o rezervă pudică în arta sa plină de sugestii aluzive. Interpretarea lui Fauré cere o deplină stăpânire instrumentală, pentru ca nici o dificultate tehnică să nu se mai simtă, un fel de „depășire a virtuozității“, pe care cei doi artiști au știut, sau mai bine spus au putut să o realizeze. Fauré s-a rostit cu cea mai mare plăcere în muzica sa de cameră. În sonata ce ni s-a oferit, un sentiment de inefabilă liniște, ce de multe ori izbucnește în accente vehemente, umor și îndrăzneală, sint contopite într-o operă ce nu a îmbătrinit și pe care cei doi remarcabili muzicieni au redat-o cu dragoste și măiestrie.

Th. BĂLAN

Lavinia Tomulescu-Coman

În sala Studio a Ateneului, Lavinia Tomulescu-Coman, asistentă la Catedra de pian a Conservatorului bucureștean, a prezentat un reușit recital, care a cuprins lucrări de Haydn, Mozart, Nicolae Coman și Liszt, dovedindu-se o artistă care a cîntat cu un puternic simț al coloritului armonic și cu o inteligență muzicală care se fac repede remarcate. Față de anterioarele ei apariții în fața publicului bucureștean, recentul recital al Laviniei Tomulescu-Coman a evidențiat o deosebită seriozitate în pregătire, o capacitate de înțelegere muzicală cu un ambitus ce acoperea diferite stiluri de creație precum și o sensibilitate și construcție a formei deosebite.

Am remarcat, mai ales în *Variațiuni în fa minor* de Haydn și *Sonata în Si bemol major KV 333* de Mozart, atenția interpretei asupra detaliului cît și asupra ansamblului lucrărilor. Dacă în prima lucrare, străbătută de melancolie, dusă în *Final* la dramatism, interpreta a scos în evidență sensul acesteia, în cea de-a doua a cîntat cu sensibilitatea, grația și în același timp forța impuse de dificila *Sonată* a lui Mozart.

Obișnuită cu stilul compozitorului Nicolae Coman, interpreta a conturat expresiv limbajul armonic propriu acestuia, redînd cu deosebită înțelegere sensul muzical al „miniaturilor“ incluse în ciclul *Piese bucolice* și *Polisonatina* (din ultima prezentîndu-ne doar două părți), lucrări străbătute de o atmosferă impresionistă, punctate de ritmuri și accente din folclorul național, Lavinia Tomulescu-Coman dovedind — în această primă audiere — o artă pianistică deosebită, chiar dacă piesele sînt de factură tehnică medie.

Recitalul s-a încheiat cu *Toccata, Carusel, Sospiri* (adevărate schițe de maestru), *Jocuri de ape la Villa d'Este* și *Sonata-fantezie „după o lectură de Dante“* (ultimele două din ciclul *Ani de pelerinaj*) de Liszt. Nu întîmplător pianista s-a oprit asupra acestor lucrări ce pun deosebite probleme de interpretare și tehnică pianistică pentru oricare din pianiștii de talie. Chiar dacă avem unele rezerve în ceea ce privește realizarea tehnică a acestor

piese, putem afirma că Lavinia Tomulescu-Coman a reușit să ne redea inefabila poezie cu care le-a investit Liszt.

A fost un recital la care am apreciat atât programul cît și faptul că am audiat o pianistă cu o tehnică liniștită, pe care ți-o dă o școală bună, ușurința plină de siguranță care nu este decît rezultatul unor exerciții stăruitoare și al unei susținute activități concertistice, și, mai ales, tonul frumos care răsună plin, cu vigoare.

Constantin DRĂGOI

Selecțiuni din „Parsifal“

În cadrul stagiunii sale lirice, Radioteleviziunea își propune să prezinte în sala de concerte opere integrale sau selecțiuni din opere care nu pot fi urmărite actualmente în sala de spectacole la București. Este o inițiativă deosebit de prețioasă, care întrunește azeziunea unui mare număr de melomani, doritori să-și lărgească orizontul culturii muzicale în acest domeniu. Că așa stau lucrurile a dovedit-o și afluența de public la cea mai recentă manifestare a acestui ciclu, dedicată operei *Parsifal* de Richard Wagner.

În ansamblul creației wagneriene, *Parsifal* nu reprezintă numai ultimul cuvînt al Maestrului în ordine cronologică (a fost terminată și reprezentată în premieră în 1882, cu un an înainte morții compozitorului), ci și o cristalizare și decantare a stilului său, caracterizat în această operă prin maxima economie a paletelor orchestrale și prin înalta măiestrie în utilizarea armoniei și a polifoniei la prelucrarea materialului tematic, în ample povestiri sau în interludii pur instrumentale, de natură simfonic-programatică. Dacă la aceasta adăugăm că în libretul conceput de Wagner însuși se întretes influențe dintre cele mai diverse — pornind de la ciclul de legende bretonice din jurul regelui Arthur, întregit cu elemente de origine persană, indiană sau extrase din „mistere“ medievale, din filozofia lui Schopenhauer și a lui Feuerbach —, obținem o imagine a complexității acestei capodopere wagneriene tîrziu, sub dublul aspect al textului literar și al muzicii.

Răspunderea prezentării unor selecțiuni dintr-o lucrare cu asemenea profunde implicații de sensuri și-a asumat-o dirijorul Ludovic Baci, ca întotdeauna dispus să desțelenească teritorii mai puțin umbrite. Sprijinindu-se pe instrumentiștii Orchestrei de studio și pe corul de femei al Radioteleviziunii (pregătit de Nicolae Vicleanu), dar mai ales pe un mînunchi de soliști aleși cu deplina cunoaștere a posibilităților lor, Ludovic Baci a reușit să ofere publicului — în condițiile unei remarcabile fidelități stilistice — un „raccourci“ deosebit de substanțial al operei, din care n-au lipsit o seamă din cele mai semnificative pagini orchestrale și vocale.

Creații impresionante au realizat cu acest prilej cei trei soliști chemați să interpreteze rolurile principale ale operei. Într-unul din cele mai dificile roluri ale repertoriului wagnerian — dacă nu ale întregului repertoriu de operă —, Magdalena Cononovici a știut să exprime cu o nedezmîntită flacără interioară cele două fațete diametral opuse ale personajului Kundry, cea cu o dublă existență: mesageră inimoasă a Gralului, gata oricînd la fapte bune, dar totodată unealtă diavolească a vrăjitoru-